

**Noord
Nederlands
Orkest**

N

W

O

**Bach
Matthäus Passion**

Tekstboekje

ERSTER TEIL

1. Chor I und II

Kommt ihr Töchter helft mir klagen.
Sehet - wen? - den Bräutigam.
Sehet ihn - wie? - als wie ein Lamm.
Sehet - was? - seht die Geduld.
Seht - wohin? - auf unsre Schuld.
Sehet ihn aus Lieb und Huld,
Holz zum Kreuze selber tragen.

Choral (Soprano in ripieno)

O Lamm Gottes unschuldig
Am Stamm des Kreuzes geschlachtet.
Allzeit erfund'n geduldig,
Wiewohl du warest verachtet.
All Sünd hast du getragen,
Sonst müßten wir versagen.
Erbarm dich unser, o Jesu!

2. Evangelist

Da Jesus diese Rede vollendet hatte, sprach er zu seinen Jüngern:

Jesus

Ihr wisset, daß nach zweien Tagen Ostern wird und des Menschen Sohn wird überantwortet werden, daß er gekreuziget werde.

3. Choral (Chor I und II)

Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen,
Dass man ein solch scharf Urteil hat gesprochen?
Was ist die Schuld?
In was für Missetaten bist du geraten?

4. Evangelist

Da versammelten sich die Hohepriester und Schriftgelehrten und die Ältesten im Volk, in den Palast des Hohepriesters der da hieß Caiphas; und hielten Rat, wie sie Jesum mit Listen griffen und töteten. Sie sprachen aber:

EERSTE DEEL

1. Koor I en II

Komt, o dochters, helpt mij klagen.
Ziet Hem - Wie? - de Bruidegom.
Ziet Hem - hoe? - zoals een lam.
Ziet dan - wat? - ziet Zijn geduld.
Ziet - waarheen? - op onze schuld.
Ziet Hem uit liefde en genade
zelf het kruishout dragen.

Koraal (jongenskoor, voluit)

O Lam van God onschuldig,
dat aan het kruishout werd geslacht.
Gij waart altijd geduldig,
hoewel Gij werdt veracht.
Alle zonden hebt Gij gedragen,
en daardoor ons van de dood ontslagen.
O Jezus, ontferm U over ons.

2. Evangelist

Toen Jezus deze woorden gesproken had, zei Hij tot zijn leerlingen:

Jezus

Gij weet dat het over twee dagen Pasen is; dan zal de Mensenzoon worden overgeleverd om gekruisigd te worden.

3. Koraal (koor I en II)

Liefdevolle Jezus, wat hebt Gij misdaan,
dat men zo'n hard vonnis heeft getekend?
Wat is Uw schuld?
Welke misdaden worden U aangerekend?

4. Evangelist

Toen kwamen de opperpriesters, schriftgeleerden en oudsten van het volk bijeen in het paleis van de hogepriester die Kajafas heette, en beraadden zich om Jezus door een list gevangen te nemen en te doden. Maar ze zeiden:

5. Chor I und II

Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein Aufruhr werde im Volk.

6. Evangelist

Da nun Jesus war zu Bethanien, im Hause Simonis des Aussätzigen, trat zu ihm ein Weib, das hatte ein Glas mit köstlichem Wasser und goß es auf sein Haupt, da er zu Tische saß. Da das seine Jünger sahen, wurden sie unwillig und sprachen:

7. Jünger (Chor I)

Wozu dienet dieser Unrat? Dieses Wasser hätte mögen teuer verkauft und den Armen gegeben werden.

8. Evangelist

Da das Jesus merketete, sprach er zu ihnen:

Jesus

Was bekümmert ihr das Weib? Sie hat ein gut Werk an mir getan! Ihr habet allezeit Arme bei euch, mich aber habt ihr nicht allezeit! Daß sie dies Wasser hat auf meinen Leib gegossen, hat sie getan, daß man mich begraben wird. Wahrlich, ich sage euch: Wo dies Evangelium geprediget wird in der ganzen Welt, da wird man auch sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie getan hat.

9. Rezitativ (Alt, 2 Flöten)

Du lieber Heiland, du,
Wenn deine Jünger töricht streiten,
Dass dieses fromme Weib
Mit Salben deinen Leib
Zum Grabe will bereiten;
So lasse mir inzwischen zu,
Von meiner Augen Tränenküssen
Ein Wasser auf dein Haupt zu giessen.

5. Koor I en II

Niet op het feest, want anders kan er oproer ontstaan onder het volk.

6. Evangelist

Terwijl Jezus nu te Bethanië in het huis van Simon de melaatse was, kwam er een vrouw naar Hem toe met een albasten kruik vol kostelijk reukwater. Ze goot het uit over Zijn hoofd, terwijl Hij aan tafel zat. Toen de leerlingen dit zagen, zeiden ze verontwaardigd:

7. Leerlingen (koor I)

Waarom deze verkwisting? Dat reukwater had duur verkocht kunnen worden ten bate van de armen.

8. Evangelist

Maar Jezus bemerkte het en zei tot hen:

Jezus

Waarom valt gij deze deze vrouw lastig? Ze heeft immers een goede daad aan Mij gedaan. Want de armen hebt gij altijd bij u, maar Mij niet. Door dit reukwater over Mijn lichaam uit te gieten heeft zij Mijn begrafenis voorbereid. Voorwaar, Ik zeg u: overal ter wereld waar dit Evangelie zal worden verkondigd, zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden over wat zij gedaan heeft.

9. Recitatief (alt, 2 fluiten)

O liefdevolle Verlosser,
terwijl Uw leerlingen redetwisten
omdat deze vrome vrouw
het teken stelt van de rouw
die Uw dood spoedig brengen zal,
sta mij dan intussen toe
dat ik U hetzelfde doe
door met mijn tranen Uw hoofd te zalven.

10. Arie (Alt, 2 Flöten)

Buß und Reu,
Knirscht das Sündenherz entzwei,
Dass die Tropfen meiner Zähren
Angenehme Spezerei,
Treuer Jesu, dir gebären.

11. Evangelist

Da ging hin der Zwölfen einer, mit Namen
Judas Ischarioth, zu den Hohepriestern, und
sprach:

Judas

Was wollt ihr mir geben? Ich will ihn euch
verraten.

Evangelist

Und sie boten ihm dreißig Silberlinge. Und
von dem an suchte er Gelegenheit daß er
ihn verriete.

12. Arie (Sopran)

Blute nur, du liebes Herz!
Ach, ein Kind das du erzogen,
Das an deiner Brust gesogen,
Droht den Pöleger zu ermorden,
Denn es ist zur Schlange worden.

13. Evangelist

Aber am ersten Tage der süßen Brot traten
die Jünger zu Jesu, und sprachen zu ihm:

14. Jünger (Chor I)

Wo willst du, daß wir dir bereiten das
Osterlamm zu essen?

15. Evangelist

Er sprach:

Jesus

Gehet hin in die Stadt zu einem, und
sprecht zu ihm: Der Meister lässt dir sagen:

10. Aria (alt, 2 fluiten)

Boete en smart
breken het zondige hart.
Geef toch dat de tranen van mijn ogen
voor U zoete balsem wezen mogen,
o trouwe Jezus.

11. Evangelist

Toen ging een van de twaalf, Judas Iskariot
genaamd, naar de opperpriesters en zei:

Judas

Wat is het u waard als ik Hem aan u uitlever?

Evangelist

En zij gaven hem dertig zilverlingen. Vanaf
dat moment zocht hij naar een gelegenheid
om Hem te verraden.

12. Aria (sopraan)

Bloed nu maar, o moederhart!
Ach, een kind dat gij hebt grootgebracht,
dat eens aan uw borst heeft gelegen,
dreigt nu zijn Heer te gaan vermoorden,
want het is tot slang geworden.

13. Evangelist

Op de eerste dag van het feest der
ongedesemde broden kwamen de
leerlingen bij Jezus en vroegen:

14. Leerlingen (koor I)

Waar wilt Gij dat wij voorbereidingen gaan
trekken om het paasmaal te gebruiken?

15. Evangelist

Hij zei:

Jezus

Gaat in de stad naar degene die Ik u
noemen zal en zeg hem: de Meester zegt:

Meine Zeit ist hier, ich will bei dir die Ostern halten mit meinen Jüngern.

Evangelist

Und die Jünger taten, wie ihnen Jesus befohlen hatte, und bereiteten das Osterlamm. Und am Abend setzte er sich zu Tische mit den Zwölfen. Und da sie aßen, sprach er:

Jesus

Wahrlich, ich sage euch: Einer unter euch wird mich verraten.

Evangelist

Und sie wurden sehr betrübt und huben an, ein jeglicher unter ihnen, und sagten zu ihm:

Jünger (Chor I)

Herr, bin ich's?

16. Choral (Chor I und II)

Ich bin's, ich sollte büßen,
An Händen und an Füßen,
Gebunden in der Höll;
Die Geißeln und die Banden,
Und was du ausgestanden,
Das hat verdienet meine Seel.

17. Evangelist

Er antwortete und sprach:

Jesus

Der mit der Hand mit mir in die Schüssel tauchet; der wird mich verraten. Des Menschen Sohn gehet zwar dahin, wie von ihm geschrieben stehet; doch wehe dem Menschen, durch welchen des Menschen Sohn verraten wird! Es wäre ihm besser, daß derselbige Mensch noch nie geboren wäre.

Mijn tijd is nabij, bij u houd Ik met Mijn leerlingen het paasmaal.

Evangelist

En de leerlingen deden zoals Jezus hen gezegd had en zij maakten het paasmaal gereed. Toen het avond geworden was, ging Hij met de twaalf leerlingen aan tafel. En terwijl zij aten, zei Hij:

Jezus

Voorwaar, Ik zeg u: een van u zal Mij verraden.

Evangelist

Zij werden diep bedroefd en begonnen ieder aan Hem te vragen:

Leerlingen (koor I)

Heer, ben ik het?

16. Koraal (koor I en II)

Ik ben het, ik zou moeten boeten,
aan handen en aan voeten
gebonden in de hel;
want de boeien en de geselslagen
en alles wat Gij hebt gedragen
droegt Gij, o Heer, om mij.

17. Evangelist

Hij antwoordde hen:

Jezus

Degene die tegelijk met Mij zijn hand in de schotel doopt, zal Mij verraden. De Mensenzoon gaat heen, zoals van Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon verraden wordt. Het zou beter voor hem zijn geweest als hij niet geboren was.

Evangelist

Da antwortete Judas, der ihn verriet, und sprach:

Judas

Bin ich's, Rabbi?

Evangelist

Er sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's.

Evangelist

Da sie aber aßen, nahm Jesus das Brot, dankete und brach's, und gab's den Jüngern und sprach:

Jesus

Nehmet, esset, das ist mein Leib.

Evangelist

Und er nahm den Kelch, und dankete, gab ihnen den, und sprach:

Jesus

Trinket alle daraus; das ist mein Blut des neuen Testaments, welches vergossen wird für viele zur Vergebung der Sünden. Ich sage euch: Ich werde von nun an nicht mehr von diesem Gewächs des Weinstocks trinken, bis an den Tag, da ich's neu trinken werde mit euch in meines Vaters Reich.

18. Rezitativ (Sopraan, 2 Oboi d'amore)

Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt,
Daß Jesus von mir Abschied nimmt,
So macht mich doch sein Testament erfreut:
Sein Fleisch und Blut, o Kostbarkeit,
Vermacht er mir in meine Hände.
Wie er es auf der Welt mit denen Seinen

Evangelist

Toen zei Judas, Zijn verrader:

Judas

Ben ik het, Heer?

Evangelist

Hij zei tot hem:

Jezus

Gij zegt het.

Evangelist

En terwijl zij aten, nam Jezus het brood, sprak een dankgebed uit en reikte het aan hen over met de woorden:

Jezus

Neemt en eet hiervan, dit is Mijn lichaam.

Evangelist

En Hij nam de beker, sprak een dankgebed uit en reikte hem aan hen over met de woorden:

Jezus

Drinkt allen hieruit, want dit is Mijn bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen vergoten zal worden tot vergeving van de zonden. En Ik zeg u: van nu af aan zal Ik niet meer van de wijn drinken, tot op de dag dat Ik ze hernieuwd met u zal drinken in het rijk van Mijn Vader.

18. Recitatief (sopraan, 2 oboe d'amores)

Hoewel mijn hart bedroefd is
nu Jezus afscheid neemt,
ben ik toch blij om wat Hij mij geeft:
Zijn vlees en bloed, waarin Hij leeft,
laat Hij na in mijn handen.
Zoals hij op aarde steeds de Zijnen

Nicht böse können meinen,
So liebt er sie bis an das Ende.

19. Arie (Sopran, 2 Oboi d'amore)

Ich will dir mein Herze schenken,
Senke dich, mein Heil, hinein!
Ich will mich in dir versenken
Ist dir gleich die Welt zu klein,
Ei, so sollst du mir allein
Mehr als Welt und Himmel sein.

20. Evangelist

Und da sie den Lobgesang gesprochen
hatten gingen sie hinaus an den Ölberg. Da
sprach Jesus zu ihnen:

Jesus

In dieser Nacht werdet ihr euch alle ärgern
an mir. Denn es stehet geschrieben: Ich
werde den Hirten schlagen, und die Schafe
der Herde werden sich zerstreuen. Wann ich
aber auferstehe, will ich vor euch hingehen
in Galiläam.

21. Choral (Chor I und II)

Erkenne mich, mein Hüter,
Mein Hirte, nimm mich an!
Von dir, Quell aller Güter,
Ist mir viel Gut's getan.
Dein Mund hat mich gelabet
Mit Milch und süsßer Kost,
Dein Geist hat mich begabet
Mit mancher Himmelslust.

22. Evangelist

Petrus aber antwortete und sprach zu ihm:

Petrus

Wenn sie auch alle sich an dir ärgerten, so
will ich doch mich nimmermehr ärgern.

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

omringde met een goedheid zo groot,
zo heeft Hij hen lief tot in de dood.

19. Aria (sopraan, 2 oboe d'amores)

Ik wil U mijn hart geven,
o Heer, vervul het van U!
Ik wil slechts vanuit U leven
en helemaal opgaan in U.
En is deze wereld misschien te klein,
dan zult Gij mijn hemel en aarde zijn.

20. Evangelist

En na de lofzang gezongen te hebben,
gingen zij op weg naar de Olijfberg. Toen zei
Jezus tot hen:

Jezus

In deze nacht zult gij u allen aan Mij
ergeren, want er staat geschreven: Ik zal
de herder slaan en de schapen der kudde
zullen verstrooid worden. Maar wanneer
Ik zal zijn verrezen, zal Ik u voorgaan naar
Galilea.

21. Koraal (koor I en II)

Erken mij, mijn Behoeder,
mijn Herder, neem mij aan.
Door U, bron van al't goede,
is mij veel goeds gedaan.
Uw mond heeft mij gelest
met melk en zoete honing,
Uw geest schonk mij vreugde
uit de heerlijke hemelwoning.

22. Evangelist

Petrus gaf Hem ten antwoord:

Petrus

Al zouden allen zich aan U ergeren, ik nooit!

Evangelist

Jezus sprak tot hem:

Jesus

Wahrlich, ich sage dir: In dieser Nacht, ehe der Hahn krähet, wirst du mich dreimal verleugnen.

Evangelist

Petrus sprach zu ihm:

Petrus

Und wenn ich mit dir sterben müsste, so will ich dich nicht verleugnen.

Evangelist

Desgleichen sagten auch alle Jünger.

23. Choral (Chor I und II)

Ich will hier bei dir stehen;
Verachte mich doch nicht!
Von dir will ich nicht gehen,
Wenn dir dein Herze bricht.
Wenn dein Herz wird erblassen,
Im letzten Todesstoß,
Alsdenn will ich dich fassen
In meinen Arm und Schoß.

24. Evangelist

Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe, der hiess Gethsemane, und sprach zu seinen Jüngern:

Jesus

Setzet euch hier, bis daß ich dort hingehe, und bete.

Evangelist

Und nahm zu sich Petrus, und die zween Söhne Zebedäi und ũng an zu trauern und zu zagen. Da sprach Jesus zu ihnen:

Jesus

Meine Seele ist betrübt bis an den Tod, bleibet hier und wachet mit mir.

Jezus

Voorwaar, Ik zeg u: in deze nacht, nog voordat de haan kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen.

Evangelist

Petrus antwoordde:

Petrus

Zelfs al moest ik met U sterven, nooit zou ik U verloochenen.

Evangelist

En zo spraken ook de andere leerlingen.

23. Koraal (koor I en II)

Ik wil hier bij U blijven,
verwerp mijn bijzijn niet.
Ik wil U niet verlaten,
U, die mij nooit verliet.
Wanneer Uw hart zal breken
in het uur van de dood,
zal ik Uw hoofd bergen
in mijn armen en mijn schoot.

24. Evangelist

Toen kwam Jezus met hen aan op een plaats, Gethsemane geheten, en sprak tot zijn leerlingen:

Jesus

Gaat hier zitten, terwijl Ik verderop ga bidden.

Evangelist

En Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeus mee en begon bedroefd en angstig te worden. Hij zei tot hen:

Jezus

Mijn ziel is bedroefd tot stervens toe. Blijft hier en waakt met Mij.

25. Rezitativ (Tenor und Chor)

Tenor

O Schmerz! Hier zittert das gequälte Herz;
Wie sinkt es hin, wie bleicht sein Angesicht!

Choral (Chor II)

Was ist die Ursach' aller solchen Plagen?

Tenor

Der Richter führt ihn vor Gericht,
Da ist kein Trost, kein Helfer nicht.

Choral (Chor II)

Ach!, meine Sünden haben dich geschlagen!

Tenor

Er leidet alle Höllenqualen,
Er soll für fremden Raub bezahlen.

Choral (Chor II)

Ich, ach Herr Jesu, habe dies verschuldet,
was du erduldet.

Tenor

Ach, könnte meine Liebe dir,
Mein Heil, dein Zittern und dein Zagen
Vermindern oder helfen tragen,
Wie gerne blieb' ich hier!

26. Arie (Tenor, Oboe und Chor)

Tenor

Ich will bei meinem Jesu wachen

Chor II

So schlafen unsre Sünden ein.

Tenor

Meinen Tod
Büset seiner Seelen Not;
Sein Trauren machet mich voll Freuden.

25. Recitatief (tenor en koor)

Tenor

O droefheid, hoe beeft het bange hart,
hoe krimpt het samen, hoe bleek wordt Zijn
gezicht!

Koraal (koor II)

Wat is de oorzaak van al deze kwellingen?

Tenor

De rechter voert Hem voor het gericht.
Er is geen troost, geen redding in zicht.

Koraal (koor II)

Ach, mijn zonden hebben U geslagen!

Tenor

Hij moet helse pijnen lijden
om anderen van hun schuld te bevrijden.

Koraal (koor II)

Ach Heer, om mijn schulden
moet Gij dit dulden

Tenor

Ach, als toch mijn liefde,
Heer, Uw angsten en Uw plagen
verminderen kon of helpen dragen,
wat zou ik dan graag bij U blijven!

26. Aria (tenor, hobo en koor)

Tenor

Ik wil bij Jezus waken.

Koor II

Dan slapen onze zonden in.

Tenor

Omwille van mijn dood
is Zijn lijden nu zo groot.
Zijn droefheid brengt voor mij vreugde.

Chor II

Drum muss uns sein verdienstlich Leiden,
Recht bitter und doch süsse sein.

27. Evangelist

Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf sein
Angesicht und betete, und sprach:

Jesus

Mein Vater, ist's möglich, so gehe dieser
Kelch von mir; doch nicht wie ich will,
sondern wie du willst.

28. Rezitativ (Bass)

Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder:
Dadurch erhebt er mich und Alle
von unserm Falle
Hinauf zu Gottes Gnade wieder.
Er ist bereit den Kelch, des Todes Bitterkeit
zu trinken,
in welchen Sünden dieser Welt
gegossen sind und hässlich stinken,
weil es dem lieben Gott gefällt.

29. Arie (Bass und Violinen)

Gerne will ich mich bequemen,
Kreuz und Becher anzunehmen,
Trink ich doch dem Heiland nach.
Denn sein Mund,
Der mit Milch und Honig fließet,
Hat den Grund
Und des Leidens herbe Schmach
Durch den ersten Trunk versüßet.

30. Evangelist

Und er kam zu seinen Jüngern, und fand sie
schlafend, und sprach zu ihnen:

Jesus

Könnet ihr denn nicht eine Stunde mit mir
wachen? Wachtet und betet, daß ihr nicht in
Anfechtung fallet! Der Geist ist willig, aber
das Fleisch ist schwach.

Koor II

Daarom moet Zijn dienstbaar lijden
bitterzoet voor ons allen zijn.

27. Evangelist

En Hij ging een weinig verder, wierp zich
voorover op de grond en bad:

Jezus

Mijn Vader, als het mogelijk is, laat dan deze
beker aan Mij voorbijgaan. Echter niet Mijn
wil, maar Uw wil geschiede.

28. Recitatief (bas)

De Heer valt voor Zijn Vader neer,
waardoor Hij mij en allen
die waren gevallen
laat opstaan in genade weer.
Hij is bereid de bittere kelk van de dood te
drinken
waarin de zonden van de mensen
gegoten zijn; Hij zal hem drinken
om te voldoen aan Zijn Vaders wensen.

29. Arie (bas en violen)

Graag wil ik mij bereid verklaren
om het kruis en de beker te aanvaarden.
Dan doe ik hetzelfde als mijn Heer.
Want Zijn mond,
die overstroomt van melk en honingvloed,
heeft de wrange
smaak van het lijden
door de eerste teug reeds verzoet.

30. Evangelist

Nu ging Hij terug naar Zijn leerlingen en
vond hen in slaap. Hij zei tot hen:

Jezus

Kunt gij dan niet een uur met Mij waken?
Waakt en bidt, opdat gij niet in verleiding
komt! De geest is gewillig, maar het vlees is
zwak.

Evangelist

Zum andern Mal ging er hin, betete und sprach:

Jesus

Mein Vater, ist's nicht möglich, daß dieser Kelch von mir gehe, ich trinke ihn denn, so geschehe dein Wille.

31. Choral (Chor I und II)

Was mein Gott will, das g'scheh allzeit,
Sein Will, ist der beste,
Zu helfen den'n er ist bereit,
Die an ihn glauben feste;
Er hilft aus Not,
Der fromme Gott,
Und züchtiget mit Maßen.
Wer Gott vertraut,
Fest auf ihn baut,
Den will er nicht verlassen.

32. Evangelist

Und er kam und fand sie aber schlafend, und ihre Augen waren voll Schlafs, und er ließ sie und ging abermals hin und betete zum dritten Mal und redete dieselbigen Worte. Da kam er zu seinen Jüngern, und sprach zu ihnen:

Jesus

Ach! wollt ihr nun schlafen und ruhen? Siehe, die Stunde ist hier, daß des Menschen Sohn in der Sünder Hände überantwortet wird. Stehet auf, lasset uns gehen; siehe, er ist da, der mich verrät.

Evangelist

Opnieuw ging Hij heen en bad:

Jezus

Mijn Vader, als deze beker niet voorbij kan gaan zonder dat Ik hem drink, dan geschiede Uw wil.

31. Koraal (koor I en II)

Wat God wil, gebeurt altijd,
niets gaat Zijn wil te boven.
Hij is altijd tot hulp bereid
voor degenen die in Hem geloven.
Hij helpt in nood,
de goede God,
en straffen doet Hij met mate.
Wie God vertrouwt
en vast op Hem bouwt,
die zal Hij niet verlaten.

32. Evangelist

En toen Hij terugkwam vond Hij hen weer in slaap, want hun oogleden waren zwaar geworden. Nogmaals verliet Hij hen en ging heen, en bad voor de derde maal met dezelfde woorden. Toen keerde Hij bij Zijn leerlingen terug en sprak tot hen:

Jezus

Ach, wilt gij nu slapen en uitrusten? Ziet, het uur is nabij waarop de Mensenzoon wordt overgeleverd in de handen van de zondaars. Staat op, laten we gaan, want hij die Mij verraden zal is vlakbij.

Evangelist

Und als er noch redete, siehe, da kam Judas, der Zwölften einer, und mit ihm eine große Schar mit Schwertern und mit Stangen, von den Hohepriestern und Ältesten des Volks. Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen gegeben, und gesagt: Welchen ich küssen werde, der ist's, den greifet! Und alsbald trat er zu Jesum, und sprach:

Judas

Gegrüßet seist du, Rabbi!

Evangelist

Und küssete ihn. Jesus aber sprach zu ihm:

Jesus

Mein Freund, warum bist du kommen?

Evangelist

Da traten sie hinzu, und legten die Hände an Jesum, und griffen ihn.

33. Duett (Sopran und Alt, Chor I und II)

Sopran und Alt

So ist mein Jesus nun gefangen.

Chor II

Lasst ihn, haltet, bindet nicht!

Sopran und Alt

Mond und Licht ist vor Schmerzen untergegangen,
Weil mein Jesus ist gefangen.
Sie führen ihn, er ist gebunden!

Evangelist

En terwijl Hij nog sprak, zie: daar kwam Judas, een van de twaalf, vergezeld van een grote bende met zwaarden en stokken, gestuurd door de opperpriesters en oudsten van het volk. De verrader had hen een teken gegeven en gezegd: Wie ik zal kussen, Hij is het, grijpt Hem! En onmiddellijk liep hij op Jezus toe met de woorden:

Judas

Wees gegroet, Rabbi!

Evangelist

En hij kuste Hem. Maar Jezus zei tot hem:

Jezus

Vriend, waartoe zijt gij gekomen?

Evangelist

Nu kwamen ze toelopen en maakten zich van Jezus meester.

33. Duet (sopraan en alt, koor I en II)

Sopraan en alt

Zo is mijn Jezus dan gefangen.

Koor II

Laat Hem, houdt op, bindt Hem niet vast!

Sopraan en alt

Het maanlicht is van droefheid ondergegaan
omdat Jezus is gevangen.
Ze voeren Hem weg. Hij is gebonden!

Chor I und II

Sind Blitze, sind Donner in Wolken
verschwunden?

Eröffne den feurigen Abgrund, o Hölle!

Zertrümmre, verderbe, verschlinge,
zerschnelle,

Mit plötzlicher Wut

Den falschen Verräter, das mörderische Blut!

34. Evangelist

Und siehe, einer aus denen, die mit Jesu
waren, reckete die Hand aus und schlug des
Hohepriesters Knecht, und hieb ihm ein Ohr
ab. Da sprach Jesus zu ihm:

Jesus

Stecke dein Schwert an seinen Ort; denn
wer das Schwert nimmt, der soll durchs
Schwert umkommen. Oder meinst du, daß
ich nicht könnte meinen Vater bissen, daß
er mir zuschicke mehr denn zwölf Legion
Engel? Wie würde aber die Schrift erfüllet?
Es muß also gehen.

Evangelist

Zu der Stund' sprach Jesus zu den Scharen:

Jesus

Ihr seid ausgegangen als zu einem Mörder,
mit Schwertern und mit Stangen, mich
zu fahen, bin ich doch täglich bei euch
gesessen und habe gelehret im Tempel, und
ihr habt mich nicht gegrißen. Aber das ist
alles geschehen, daß erfüllet würden die
Schriften der Propheten.

Evangelist

Da verliessen ihn alle Jünger, und flohen.

Koor I en II

Zijn bliksem en donder in de wolken
verdwenen?

Open uw vurige afgrond, o hell!

Verbrijzel, verwoest, verslind en breek
met een woedend gebaar

de valse verrader, de moordenaar!

34. Evangelist

En zie: een van hen die bij Jezus waren,
streckte zijn hand uit, trok zijn zwaard en trof
daarmee de slaaf van de hogepriester en
sloeg hem een oor af. Maar Jezus zeide tot
hem:

Jezus

Steek uw zwaard bij u, want allen die naar
het zwaard grijpen zullen door het zwaard
omkomen. Of dacht gij dat Mijn vader
Mij niet onmiddellijk meer dan twaalf
legioenen engelen zou sturen als ik Hem
daarom vroeg? Maar hoe zouden anders
de schriften in vervulling kunnen gaan, die
zeggen dat het zo moet gebeuren?

Evangelist

Nu sprak Jezus tot de bende:

Jezus

Als tegen een rover zijt gij uitgetrokken met
zwaarden en stokken om Mij gevangen te
nemen. Dagelijks zat Ik bij u in de tempel te
onderwijzen, en gij hebt Mij niet gegrepen.
Maar dit alles is gebeurd opdat de schriften
der profeten in vervulling zouden gaan.

Evangelist

Toen lieten alle leerlingen Hem in de steek
en vluchtten.

35. Choral (Chor I und II)

O Mensch, beweine deine Sünde groß,
Darum Christus sein's Vaters Schoß
Äussert und kam auf Erden;
Von einer Jungfrau rein und zart
Für uns er hie geboren ward,
Er wolle der Mittler werden.
Den Toten er das Leben gab
Und legt dabei alle Krankheit ab,
Bis sich die Zeit herdrange,
Daß er für uns geopfert würd,
Trüg unsrer Sünden schwere Bürd,
Wohl an dem Kreuze lange.

ZWEITER TEIL

36. Arie (Alt, Chor II)

Alt

Ach, nun ist mein Jesus hin!

Chor II

Wo ist denn dein Freund hingegangen.
O du Schönste unter den Weibern?

Alt

Ist es möglich? Kann ich schauen?

Chor II

Wo hat sich dein Freund hingewandt?

Alt

Ach! mein Lamm in Tigerklauen!
Ach! Wo ist mein Jesus hin?

Chor II

So wollen wir mit dir ihn suchen.

Alt

Ach! was soll ich der Seele sagen,
Wenn sie mich wird ängstlich fragen:
Ach! wo ist mein Jesus hin?

35. Koraal (koor I en II)

O mens, beweene uw grote zonden,
waarom Christus naar
de aarde werd gezonden
en de schoot van zijn Vader verliet.
Uit een maagd werd Hij geboren
om voor ons, die waren verloren,
tot bemiddelaar te zijn.
Doden riep Hij weer tot leven,
zieken heeft Hij doen genezen
tot tenslotte kwam de tijd
waarop Hij Zijn leven gaf voor allen
en tot het kruishout was bereid.

TWEDE DEEL

36. Aria (alt, koor II)

Alt

Ach, nu is mijn Jezus heen!

Koor II

Waar is uw Vriend dan heengegaan,
O gij schoonste onder de vrouwen?

Alt

Is het mogelijk, kan ik dit aanschouwen?

Koor II

Waar is uw Vriend dan heengegaan?

Alt

Ach, mijn lam in tijgerklauwen,
ach, waar is mijn Jezus heen?

Koor II

Dan willen wij Hem met u zoeken.

Alt

Ach, hoe kan mijn ziel verdragen
dat zij angstig mij moet vragen:
ach, waar is mijn Jezus heen?

37. Evangelist

Die aber Jesum gegrißen hatten, führten ihn zu den Hohepriester Caiphas, dahin die Schriftgelehrten und Ältesten sich versammelt hatten. Petrus aber folgte ihm nach von ferne, bis in den Palast des Hohepriesters, und ging hinein, und setzte sich bei den Knechten, auf daß er sähe, wo es hinaus wollte. Die Hohepriester aber und Ältesten, und der ganze Rat suchten falsches Zeugnis wider Jesum, auf dass sie ihn töteten, und funden keines.

38. Choral (Chor I und II)

Mir hat die Welt trüglich gericht't
Mit Lügen und mit falschem G'dicht,
Viel Netz und heimlich Stricken.
Herr, nimm mein wahr in dieser G'fahr,
B'hüt mich vor falschen Tücken!

39. Evangelist

Und wiewohl viel falsche Zeugen herzutraten, funden sie doch keins. Zuletzt traten herzu zween falsche Zeugen, und sprachen:

Zeugen

Er hat gesagt: Ich kann den Tempel Gottes abbrechen und in dreien Tagen denselben bauen.

Evangelist

Und der Hohepriester stand auf und sprach zu ihm:

Hohepriester

Antwortest du nichts zu dem, das diese wider dich zeugen?

Evangelist

Aber Jesus schwieg stille.

37. Evangelist

Zij die Jezus gegrepen hadden, voerden Hem weg naar Kajafas, de hogepriester, bij wie de schriftgeleerden en oudsten bijeengekomen waren. Petrus volgde Hem van verre, tot in de voorhof van de hogepriesters, en binnengekomen ging hij tussen de dienaars zitten om te zien hoe het zou aïopen. De opperpriesters en heel de Hoge Raad zochten naar een valse aanklacht tegen Jezus om Hem ter dood te brengen, maar zij vonden er geen.

38. Koraal (koor I en II)

De wereld heeft Mij ten onrechte door leugens en bedrog beschuldigd,
uit afgunst en misdadigheid.
Heer, zie naar mij om in dit gevaar.
Behoed mij voor valse aanklachten.

39. Evangelist

Hoewel vele valse getuigen naar voren kwamen, vonden zij niets. Maar tenslotte traden er twee naar voren, die verklaarden:

Getuigen

Hij heeft gezegd: Ik kan Gods tempel afbreken en in drie dagen weer opbouwen.

Evangelist

De hogepriester stond op en zei tegen Hem:

Hogepriester

Geeft Gij geen antwoord op wat zij tegen U inbrengen?

Evangelist

Maar Jezus bleef zwijgen.

40. Rezitativ (Tenor, Oboi, Viola da gamba)

Mein Jesus schweigt,
zu falschen Lügen stille.
Um uns damit zu zeigen,
Daß sein Erbarmensvoller Wille
Vor uns zum Leiden sei geneigt,
Und daß wir in dergleichen Pein
Ihm sollen ähnlich sein,
Und in Verfolgung stille schweigen.

41. Arie (Tenor, Oboi, Viola da gamba)

Geduld! Wenn mich falsche Zungen stechen
Leid' ich wider meine Schuld
Schimpf und Spott,
Ei, so mag der liebe Gott
Meines Herzens Unschuld rächen.

42 Evangelist

Und der Hohepriester antwoordete und sprach zu ihm:

Pontifex

Ich beschwöre dich bei dem lebendigen Gott, daß du uns sagest, ob du seiest Christus, der Sohn Gottes?

Evangelist

Jesus sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's. Doch sage ich euch: Von nun an wird's geschehen, daß ihr sehen werdet des Menschen Sohn sitzen zur Rechten der Kraft, und kommen in den Wolken des Himmels.

Evangelist

Da zerriß der Hohepriester seine Kleider und sprach:

40. Recitatief (tenor, hobo's, viola da gamba)

Mijn Jezus zwijgt
op valse aanklachten stil,
om ons daarmee te bewijzen
dat Zijn liefdevolle wil
voor ons tot lijden is bereid,
en dat wij in dergelijke pijn
Zijn navolgers dienen te zijn
door bij vervolging ook stil te zwijgen.

41. Aria (tenor, hobo's viola da gamba)

Geduld! Als onrecht van valse tongen mij tart
moet ik zonder schuld ondergaan
laster en spot.
O, dat de goede God
de onschuld zal wreken van mijn hart.

42. Evangelist

En de hogepriester antwoordde en zei tegen Hem:

Hogepriester

Ik bezweer U bij de levende God, dat Gij ons zegt of Gij de Christus bent, de Zoon van God.

Evangelist

Jezus zei tot hem:

Jezus

Gij zegt het. Maar Ik zeg u: van nu af aan zult gij de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van Gods Majesteit en Hem zien komen op de wolken des hemels.

Evangelist

Toen scheurde de hogepriester zijn kleren en zei:

Pontifex

Er hat Gott gelästert; was dürfen wir weiter Zeugnis? Siehe, jetzt habt ihr seine Gotteslästerung gehört. Was dünket euch?

Evangelist

Sie antworteten und sprachen:

Chor I und II

Er ist des Todes schuldig!

43. Evangelist

Da speieten sie aus in sein Angesicht, und schlugen ihn mit Fäusten. Etliche aber schlugen ihn ins Angesicht, und sprachen:

Schriftgelehrten (Chor I und II)

Weissage uns, Christe, wer ist's der dich schlug?

44. Choral (Chor I und II)

Wer hat dich so geschlagen,
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht'?
Du bist ja nicht ein Sünder,
Wie wir und unsre Kinder;
Von Missetaten weisst du nicht.

45. Evangelist

Petrus aber saß draussen im Palast; und es trat zu ihm eine Magd und sprach:

Magd

Und du warest auch mit dem Jesu aus Galiläa.

Evangelist

Er leugnete aber vor ihnen allen, und sprach:

Petrus

Ich weiss nicht, was du sagest.

Hogepriester

Hij heeft God gelasterd! Waarvoor hebben wij nog getuigen nodig? Zie, nu hebt gij de godslastering gehoord. Wat denkt gij ervan?

Evangelist

Zij antwoordden:

Koor I en II

Hij is de dood schuldig!

43. Evangelist

Toen spuwden ze Hem in zijn gezicht en sloegen Hem met hun vuisten. Weer anderen sloegen Hem in het gezicht en zeiden:

Schriftgeleerden (koor I en II)

Profeteer ons, Christus: wie heeft U geslagen?

44. Koraal (Koor I en II)

Wie heeft U zo geslagen,
mijn Redder, en met plagen
zoveel aangedaan?
Gij zijt geen zondaar zoals wij,
slechts liefde en geluk bracht Gij.
Geen enkel kwaad hebt Gij gedaan.

45. Evangelist

Terwijl Petrus buiten in de voorhof zat, kwam er een dienstmeisje naar hem toe dat tot hem zei:

Dienstmeisje

Jij was ook bij die Jezus, de Galileeër.

Evangelist

Maar hij ontkende ten aanhore van allen en zei:

Petrus

Ik weet niet waarover je het hebt.

Evangelist

Als er aber zur Tür hinausging, sahe ihn eine andere und sprach zu denen, die da waren:

Magd

Dieser war auch mit dem Jesu von Nazareth.

Evangelist

Und er leugnete abermals und schwur dazu:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

Und über eine kleine Weile traten hinzu, die da standen, und sprachen zu Petro:

Kriegsknechte (Chor II)

Wahrlich, du bist auch einer von denen, denn deine Sprache verrät dich.

46. Evangelist

Da hub er an, sich zu verfluchen und zu schwören:

Petrus

Ich kenne des Menschen nicht.

Evangelist

Und alsbald krähete der Hahn. Da dachte Petrus an die Worte Jesu, da er zu ihm sagte: Ehe der Hanh krähen wird, wirst du mich dreimal verleugnen. Und ging heraus und weinete bitterlich.

47. Arie (Alt und Violin)

Erbarme dich,
Mein Gott,
Um meiner Zähren willen!
Schau hier, Herz und Auge
weint vor dir bitterlich.

Evangelist

Toen hij de poort uit ging merkte een ander hem op, en deze zei tot de aanwezigen:

Dienstmeisje

Deze man was ook bij Jezus van Nazareth.

Evangelist

En opnieuw ontkende hij met een eed:

Petrus

Ik ken die man niet.

Evangelist

Maar even later kwamen de omstanders naar Petrus toe en zeiden:

Krijgsknechten (koor II)

Zeker, ook jij hoort bij Hem, want je uitspraak verraadt je.

46. Evangelist

Toen begon hij te vloeken en te zweren:

Petrus

Ik ken die man niet.

Evangelist

En onmiddellijk kraaide er een haan. Toen herinnerde Petrus zich de woorden die Jezus had gesproken: nog voor de haan kraait zal je Mij driemaal verloochen. En hij ging naar buiten en weende bitter.

47. Aria (alt en viool)

Heb medelijden,
Heer,
omwille van mijn tranen.
Zie hoe hart en ogen
om U wenen zo bitter.

48. Choral (Chor I und II)

Bin ich gleich von dir gewichen,
Stell ich mich doch wieder ein;
Hat uns doch dein Sohn verglichen
Durch sein Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld;
Aber deine Gnad und Huld
Ist viel größer als die Sünde,
Die ich stets in mir befinde.

49. Evangelist

Des Morgens aber hielten alle Hohepriester und die Ältesten des Volks einen Rat über Jesum, dass sie ihn töteten. Und banden ihn, führten ihn hin, und überantworteten ihn dem Landpfeiler Pontio Pilato. Da das sahe Judas, der ihn verraten hatte, daß er verdammt war zum Tode, gereuete es ihn, und brachte herwieder die dreissig Silberlinge den Hohepriestern und Ältesten, und sprach:

Judas

Ich habe übel getan, daß ich unschuldig Blut verraten habe.

Evangelist

Sie sprachen:

Hohepriester (Chor I und II)

Was gehet uns das an? Da siehe du zu!

50. Evangelist

Und er warf die Silberlinge in den Tempel, hub sich davon, ging hin, und erhängete sich selbst. Aber die Hohepriester nahmen die Silberlinge und sprachen:

Hohepriester

Es taugt nicht, dass wir sie in den Gotteskasten legen, denn es ist Blutgeld.

48. Koraal (koor I en II)

Mocht ook ik van U zijn afgedwaald,
dan keer ik mij weer tot U.
Uw zoon heeft alles goedgeemaakt nu
door Zijn angst en stervenspijn.
Ik ontken niet mijn schuld,
maar Uw genade en geduld
zijn veel groter dan de zonden
waarmee ik mij weet verbonden.

49. Evangelist

Toen het morgen geworden was namen de hogepriesters en de oudsten van het volk het besluit om Jezus te doden. Ze boeiden Hem, voerden Hem weg en leverden Hem uit aan Pilatus, de landvoogd. Toen Judas, die Hem verraden had, zag dat Hij ter dood was veroordeeld, kreeg hij spijt, bracht de dertig zilverlingen terug naar de hogepriesters en oudsten, en zei:

Judas

Ik heb gezondigd door onschuldig bloed te verraden.

Evangelist

Zij zeiden:

Opperpriesters (koor I en II)

Wat gaat ons dat aan? Dat is uw verantwoording.

50. Evangelist

Maar hij wierp de zilverlingen in de tempel, vluchtte weg en hing zich op. De hogepriesters raaptten de zilverlingen op en zeiden:

Opperpriesters

Wij mogen dit geld niet in de oorkist doen want het is bloedgeld.

51. Arie (Bass, Violine)

Gebt mir meinen Jesum wieder!
Seht, das Geld, den Mörderlohn,
Wirft euch der verlorne Sohn,
Zu den Füßen nieder!

52. Evangelist

Sie hielten aber einen Rat und kauften einen Töpfersakker darum, zum Begräbenis der Pilger. Daher ist derselbige Akker genennet der Blutacker, bis auf heutigen Tag. Daher ist erfüllet, das gesagt ist durch den Propheten Jeremias, da er spricht: Sie haben genommen dreissig Silberlinge, damit bezahlet ward der Verkaufte, welchen sie kauften von den Kindern Israel, und haben sie gegeben um einen Töpfersacker, als mir der Herr befohlen hat. Jesus aber stand vor dem Landpöeger; und der Landpöeger fragte ihn, und sprach:

Pilatus

Bist du der Juden König?

Evangelist

Jesus aber sprach zu ihm:

Jesus

Du sagest's.

Evangelist

Und da er verklagt ward von der Hohepriestern und Ältesten, antwortete er nichts. Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

Hörest du nicht, wie hart sie dich verklagen?

Evangelist

Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort, also, daß sich auch der Landpöeger sehr verwunderte.

51. Aria (bas, viool)

Geef mij toch mijn Jezus weer!
Zie, het geld, het moordenaarsloon
werpt nu de verloren zoon
voor uw voeten neer.

52. Evangelist

En zij besloten daarmee het land van een pottenbakker te kopen als begraafplaats voor vreemdelingen. Daarom heet die akker nog altijd: de bloedakker. Zo werd vervuld wat de profeet Jeremia gezegd had: zij namen de dertig zilverlingen, de prijs waarop de kinderen van Israël Hem hadden geschat, en gaven die voor de akker van een pottenbakker, zoals de Heer mij had opgedragen. Toen Jezus voor de landvoogd stond, ondervroeg deze Hem en zei:

Pilatus

Zijt Gij de koning van de Joden?

Evangelist

Jezus antwoordde hem:

Jezus

Gij zegt het.

Evangelist

Maar op de beschuldigingen van de opperpriester en oudsten antwoordde Hij niets. Toen zei Pilatus tot Hem:

Pilatus

Hoort Gij dan niet wat zij tegen U getuigen?

Evangelist

Maar Hij antwoordde op geen enkele vraag, zodat de landvoogd zeer verwonderd was.

53. Choral (Chor I und II)

Begehle du deine Wege
Und was dein Herze kränkt,
Der allertreusten Pöge
Des, der den Himmel lenkt.
Der Wolken, Luft und Winden
Gibt Wege, Lauf und Bahn,
Der wird auch Wege finden,
Da dein Fuß gehen kann.

54. Evangelist

Auf das Fest aber hatte der Landpöger
Gewohnheit, dem Volk einen Gefangenen
loszugeben, welchen sie wollten. Er
hatte aber zu der Zeit einen Gefangenen,
einen sonderlichen vor andern, der hieß
Barrabam. Und da sie versammelt waren,
sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus

Welchen wöllet ihr, daß ich euch losgebe?
Barrabam oder Jesum, von dem gesaget
wird, er sei Christus?

Evangelist

Denn er wußte wohl, daß sie ihn aus Neid
überantwortet hatten.
Und da er auf den Richtstuhl saß, schickete
sein Weib zu ihm und ließ ihm sagen:

Pilati Weib

Habe du nichts zu schaffen mit diesem
Gerechten, ich habe heute viel erlitten im
Traum von seinetwegen.

Evangelist

Aber die Hohepriester und die Ältesten
überredeten das Volk, dass sie um Barrabam
bitten sollten, und Jesum umbrächten. Da
antwortete nun der Landpöger, und sprach
zu ihnen:

53. Koraal (koor I en II)

Leg gerust uw leven
en al wat uw hart bezwaart
in de handen van Degene
die hemel en aarde bewaart,
die wolken, lucht en winden
leidt in de goede baan,
en die zeker de weg zal vinden
die uw voeten moeten gaan.

54. Evangelist

Nu was het de gewoonte van de landvoogd
om op feestdagen een gevangene vrij te
laten naar de keus van het volk. Zij hadden
nu een beruchte gevangene, Barabbas
genaamd, en omdat ze nu toch bijeen
waren zei Pilatus tot hen:

Pilatus

Wie wilt gij dat ik vrijlaat: Barabbas of Jezus,
die Christus genoemd wordt?

Evangelist

Want hij wist dat zij Hem uit afgunst
hadden overgeleverd. Terwijl hij nu op de
rechtर्सstoel zat, zond zijn vrouw hem de
boodschap:

Pilatus' vrouw

Vergrijp u niet aan deze rechtvaardige, want
ik heb vannacht in een droom veel om Hem
geleden.

Evangelist

Maar de opperpriester en de oudsten
hitsten het volk op, dat zij om Barabbas
moesten vragen en Jezus ter dood moesten
laten brengen. Nu nam de landvoogd het
woord en sprak:

Pilatus

Welchen wollt ihr unter diesen zweien, den ich euch soll losgebe?

Evangelist

Sie sprachen:

Das Volk (Chor I und II)

Barrabam!

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Was soll ich denn machen mit Jesu, von dem gesagt wird, er sei Christus?

Evangelist

Sie sprachen alle:

Das Volk (Chor I und II)

Laß ihn kreuzigen!

55. Choral (Chor I und II)

Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe!
Der gute Hirte leidet für die Schafe,
Die Schuld bezahlt der Herre, der Gerechte,
Für seine Knechte.

56. Evangelist

Der Landpöleger sagte:

Pilatus

Was hat er denn Übels getan?

57. Rezitativ (Sopran, Flöte, Oboi da Caccia)

Er hat uns alle wohlgetan,
Den Blinden gab er das Gesicht,
Die Lahmen macht er gehend,
Er sagt' uns seines Vaters Wort,
Er trieb die Teufel fort,

Pilatus

Wie van de twee wilt gij dat ik loslaat?

Evangelist

Zij zeiden:

Het volk (koor I en II)

Barabbas!

Evangelist

Pilatus zei tot hen:

Pilatus

Wat moet ik dan doen met Jezus, die Christus wordt genoemd?

Evangelist

Allen riepen:

Het volk (koor I en II)

Laat Hem kruisigen!

55. Koraal (koor I en II)

Hoe wonderbaarlijk is toch deze straf!
De goede Herder lijdt voor Zijn schapen,
de rechtvaardige Heer betaalt de schuld
van Zijn dienaars.

56. Evangelist

De landvoogd zei:

Pilatus

Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan?

57. Recitatief (sopraan, fluit, oboe da caccia's)

Hij heeft ons allen welgedaan,
de blinden gaf Hij zicht,
de verlamden liet Hij weer lopen,
Zijn Vaders woord heeft Hij ons gegeven,
duivels heeft Hij uitgedreven,

Betrübte hat er aufgericht't,
Er nahm die Sünder auf und an;
Sonst hat mein Jesus nichts getan.

58. Arie (Sopran, Flöte, Oboi da Caccia)

Aus Liebe will mein Heiland sterben,
Von einer Sünde weiß er nichts.
Daß das ewige Verderben
Und die Strafe des Gerichts
Nicht auf meiner Seele bleibe.

59. Evangelist

Sie schrieen aber noch mehr und sprachen:

Das Volk (Chor I und II)

Laß ihn kreuzigen!

Evangelist

Da aber Pilatus sahe, daß er nichts schaffete,
sondern dass ein viel grösser Getümmel
ward, nahm er Wasser und wusch die Hände
vor dem Volk, und sprach:

Pilatus

Ich bin unschuldig an dem Blut dieses
Gerechten, sehet ihr zu.

Evangelist

Da antwortete das ganze Volk, und sprach:

Das Volk (Chor I und II)

Sein Blut komme über uns und unsre Kinder.

Evangelist

Da gab er ihnen Barrabam los; aber Jesum
liess er geisseln und überantwortete ihn,
dass er gekreuzigt würde.

bedroefden heeft Hij opgericht,
Hij nam de zondelast op zich.
Verder heeft Hij niets gedaan!

58. Aria (sopraan, fluit, oboe da caccia's)

Uit liefde wil mijn Verlosser sterven.
Zelf onschuldig, is Hij gekomen
opdat de eeuwige duisternis
en de straf bij het laatste oordeel
van mijn ziel worden weggenomen.

59. Evangelist

Zij schreeuwden echter des te harder:

Het volk (koor I en II)

Laat Hem kruisigen!

Evangelist

Toen Pilatus zag dat niets baatte en dat
de opschudding juist des te groter werd,
nam hij water en waste zijn handen ten
aanschouwe van de menigte, en sprak:

Pilatus

Ik ben onschuldig aan het bloed van
deze rechtvaardige. Gij moet het zelf
verantwoorden.

Evangelist

Heel het volk antwoordde:

Het volk (koor I en II)

Zijn bloed kome over ons en over onze
kinderen!

Evangelist

Toen liet hij Barabbas vrij, maar Jezus liet hij
geselen en gaf Hem over om gekruisigd te
worden.

60. Rezitativ (Alt)

Erbarm es Gott!
Hier steht der Heiland angebunden.
O Geisselung, o Schläg, o Wunden!
Ihr Henker, haltet ein!
Erweicht euch der Seelen Schmerz,
Der Anblick solches Jammers nicht?
Ach ja! ihr habt ein Herz,
Das muß der Martersäule gleich
Und noch viel härter sein.
Erbarmt euch, haltet ein!

61. Arie (Alt, Violinen)

Können Tränen meiner Wangen
nichts erlangen,
O, so nehmt mein Herz hinein!
Aber laßt es bei den Fluten,
Wenn die Wunden milde bluten,
Auch die Opferschale sein!

62. Evangelist

Da nahmen die Kriegsknechte des
Landpölegers Jesum zu sich in das
Richthaus, und sammleten über ihn die
ganze Schar, und zogen ihn aus und legten
ihm einen Purpermantel an, und flochten
eine Dornenkrone und setzten sie auf
sein Haupt, und ein Rohr in seine rechte
Hand, und beugeten die Knie vor ihm, und
spotteten ihn, und sprachen:

Kriegsknechte (Chor I und II)

Grüßet seist du, Jüdenkönig!

Evangelist

Und speieten ihn an, und nahmen das Rohr,
und schlugen damit sein Haupt.

60. Recitatief (alt)

Heb medelijden, God!
Hier staat de Redder vastgebonden;
o geseling, o slagen, o wonden,
gij beulen, houdt op!
Wordt uw hart dan niet verteerd,
bij de aanblik van zoveel pijn?
Ach uw hart moet nog veel harder
dan de martelpaal zelf zijn.
Heb medelijden,
houdt toch op!

61. Aria (alt, violen)

Als de tranen van mijn ogen
niets vermogen,
o, neem dan mijn hart erbij!
Laat het van de rode vloed
van Zijn milde wondenbloed
dan de onderschotel zijn.

62. Evangelist

Toen namen de soldaten van de landvoogd
Jezus mee in het gerechtsgebouw en
verzamelde de hele bende om Hem heen.
Ze trokken Hem Zijn kleren uit en hingen
Hem een purperen mantel om. Ze vlochten
een kroon van doornen, zetten die op Zijn
hoofd en gaven Hem een rietstok in de
rechterhand. Toen vielen zij voor Hem op de
knieën en bespotten Hem met de woorden:

Krijgsknechten (koor I en II)

Wees gegroet, Koning der Joden!

Evangelist

En zij bespuwden Hem, namen de rietstok
en sloegen daarmee op Zijn hoofd.

63. Choral (Chor I und II)

O Haupt voll Blut und Wunden,
Voll Schmerz und voller Hohn!
O Haupt, zu Spott gebunden
Mit einer Dornenkron!
O Haupt, sonst schön gezieret
Mit höchster Ehr und Zier,
Jetzt aber hoch schimpferet,
Gegrüßet seist du mir!
Du edles Angesichte,
Vor dem sonst schrickt und scheut,
Das große Weltgerichte,
Wie bist du so bespeit!
Wie bist du so erbleichet,
Wer hat dein Augenlicht,
Dem sonst kein Licht nicht gleichet,
So schändlich zugericht't?

64. Evangelist

Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie ihm den Mantel aus, und zogen ihm seine Kleider an und führten ihn hin, daß sie ihn kreuzigten. Und indem sie hinausgingen, fanden sie einen Menschen von Kyrene mit Namen Simon; den zwangen sie, daß er ihm sein Kreuz trug.

65. Rezitativ (Bass, Flöten, Viola da gamba)

Ja, freilich will in uns das Fleisch und Blut zum Kreuz gezwungen sein;
Je mehr es unsrer Seele gut,
Je herber geht es ein.

66. Arie (Bass, Viola da gamba)

Komm, süßes Kreuz,
So will ich sagen,
Mein Jesu, gib es immer her!
Wird mir mein Leiden einst zu schwer,
So hilfst du mir es selber tragen.

63. Koraal (koor I en II)

O Hoofd vol bloed en wonden,
met pijn bedekt en hoon!
O Hoofd, tot spot omwonden
met een doornenkroon!
O Hoofd, dat andere kronen
en glorie waardig zijt,
ik wil U mijn hart tonen
en groet U, die zo lijdt!
O edel aangezicht,
aanbeden en geschuwd
door al wat leeft op aarde,
wat zijt Gij bespuwd!
Hoe arm is nu Uw hoofd.
Wie heeft het licht van Uw ogen,
dat elk licht ging te boven,
zo schandelijk gedooft?

64. Evangelist

En toen zij Hem bespot hadden trokken zij Hem de mantel weer uit, deden Hem Zijn eigen kleren aan en voerden Hem weg om Hem te kruisigen. Terwijl ze de stad uittrokken, ontmoetten ze een man uit Cyrene, Simon geheten, die zij dwongen het kruis te dragen.

65. Recitatief (bas, fluiten, viola da gamba)

Ja, graag willen wij gedwongen zijn het kruis te dragen.
Hoe zwaarder de last en hoe groter de pijn,
des te lichter zal onze ziel dan zijn.

66. Aria (bas, viola da gamba)

Kom, o zoet kruis,
zo wil ik vragen.
Mijn Jezus, maak het voor mij klaar!
En wordt mij mijn lijden eens te zwaar,
help Gijzelf het mij dan dragen.

67. Evangelist

Und da sie an die Stätte kamen mit Namen Golgatha, das ist verdeutschet Schädelstätt, gaben sie ihm Essig zu trinken mit Gallen vermischet; und da er's schmeckete, wollte er's nicht trinken. Da sie ihn aber gekreuziget hatten, teilten sie seine Kleider und warfen das Los darum, auf daß erfüllet würde, das gesagt ist durch den Propheten: Sie haben meine Kleider unter sich geteilet, und über mein Gewand haben sie das Los geworfen. Und sie saßen allda und hüteten sein. Und oben zu seinen Häupte hefteten sie die Ursach seines Todes beschrieben, nämlich: Dies ist Jesus, der Jüden König. Und da wurden zween Mörder mit ihm gekreuziget, einer zur Rechten, und einer zur Linken. Die aber vorüber gingen, lästerten ihn, und schüttelten ihre Köpfe, und sprachen:

Das Volk (Chor I und II)

Der du den Tempel Gottes zerbrichst, und bauest ihn in dreien Tagen, hilf dir selber! Bist du Gottes Sohn, so steig herab vom Kreuz!

Evangelist

Desgleichen auch die Hohepriester spotteten sein samt den Schriftgelehrten und Ältesten und sprachen:

Hohepriester (Chor I und II)

Andern hat er geholfen, und kann sich selber nicht helfen. Ist er der König Israels, so steige er nun vom Kreuz, so wollen wir ihm glauben. Er hat Gott vertrauet; der erlöse ihn nun, lüstet's ihn; denn er hat gesagt: Ich bin Gottes Sohn.

67. Evangelist

En zij kwamen aan bij een plaats, Golgotha genaamd, wat betekent: Schedelplaats, en zij gaven Hem wijn vermengd met gal te drinken. Maar toen Hij die proefde wilde Hij niet drinken. Nadat zij Hem gekruisigd hadden verdeelden zij Zijn kleren door er om te loten, opdat vervuld zou worden wat door de profeet gezegd is: zij hebben mijn kleding onder elkaar verdeeld en mijn bovenkleed hebben zij verloot. Terwijl zij daar zaten bewaakten ze Hem en boven Zijn hoofd brachten zij op schrift de beschuldiging tegen Hem aan: dit is Jezus, de Koning van de Joden. Er werden toen met Hem twee rovers gekruisigd, een aan Zijn rechterzijde en een aan Zijn linkerzijde. En de voorbijgangers belasterden Hem, schudden hun hoofd en zeiden:

Het volk (koor I en II)

Gij, die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red Uzelf als Ge Gods zoon zijt, en kom van dat kruis af!

Evangelist

Zo spotten ook de opperpriesters en de schriftgeleerden en oudsten en zij zeiden:

Opperpriester (koor I en II)

Anderen heeft Hij gered, maar Hij kan Zichzelf niet redden. Hij is de Koning van Israël: laat Hem nu van het kruis afkomen, dan zullen wij in Hem geloven. Hij heeft Zijn vertrouwen op God gesteld: laat Die Hem nu verlossen als Hij Hem genegen is. Hij heeft immers gezegd: Ik ben Gods Zoon.

68. Evangelist

Desgleichen schmäheten ihn auch die Mörder, die mit ihm gekreuziget wurden.

69. Rezitativ (Alt, Oboi da caccia)

Ach Golgatha, unsel'ges Golgatha!
Der Herr der Herrlichkeit
Muß schimplich hier verderben,
Der Segen und das Heil der Welt
Wird als ein Fluch ans Kreuz gestellt.
Der Schöpfer Himmels und der Erden
Soll Erd und Luft entzogen werden.
Die Unschuld muss hier schuldig sterben,
Das gehet meiner Seele nah;
Ach Golgatha, unsel'ges Golgatha!

70. Arie mit Chor (Oboi da caccia)

Sehet Jesus hat die Hand
Uns zu fassen ausgespannt,
Kommt! - Wohin? - In Jesu Armen
Sucht Erlösung, Nehmt Erbarmen,
Suchet - Wo? - In Jesu Armen.
Lebet, sterbet, ruhet hier,
Ihr verlass'nen Küchlein ihr,
Bleibet - Wo? - In Jesu Armen.

71. Evangelist

Und von der sechsten Stunde an ward eine Finsternis über das ganze Land, bis zu der neunten Stunde. Und um die neunte Stunde schrie Jesus laut, und sprach:

Jesus

Eli, Eli, lama asabthani?

Evangelist

Das Ist: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen? Etliche aber, die da stunden, da sie das höreten, sprachen sie:

Das Volk (Chor I)

Der rufet den Elias.

68. Evangelist

Op dezelfde wijze bespotten ook de rovers Hem die met Hem gekruisigd waren.

69. Recitatief (alt, oboe da caccia's)

Ach Golgotha, onzalig Golgotha!
De Heer der heerlijkheid moet hier in schande sterven.
De zegen en het heil van de wereld wordt als een vloek aan het kruis gehangen.
De Schepper van hemel en aarde schijnt aan beide onwaardig te zijn.
Hier moet de onschuld schuldig sterven.
O, dat breekt mijn hart.
Ach Golgotha, onzalig Golgotha!

70. Aria met koor (oboe da caccia's)

Ziet hoe Jezus Zijn handen naar ons uitstrekt.
Komt! - Waarheen? - In Jezus' armen.
Zoekt verlossing, vraagt vergeving.
Vraagt het! - Waar? - In Jezus' armen.
Leeft nu, sterft nu, rust nu maar, gij verlaten kinderen,
blijft maar - Waar? - In Jezus' armen.

71. Evangelist

En vanaf het zesde uur viel er duisternis over heel het land tot aan het negende uur. Omstreeks het negende uur riep Jezus met luide stem:

Jesus

Eli, Eli, lama sabachtani?

Evangelist

Dat is: mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Sommigen van de omstanders echter, die het hoorden, zeiden:

Het volk (koor I)

Hij roept Elia.

Evangelist

Und bald lief einer unter ihnen, nahm einen Schwamm und füllte ihn mit Essig und steckte ihn auf ein Rohr und tränkete ihn. Die andern aber sprachen:

Das Volk (Chor II)

Halt! Laß sehen, ob Elias komme und ihm helfe.

Evangelist

Aber Jesus schrie abermal laut, und verschied.

72. Choral (Chor I und II)

Wenn ich einmal soll scheiden,
So scheid nicht von mir,
Wenn ich den Tod soll leiden,
So tritt du dann herfür!
Wenn mir am allerbängsten
Wird um das Herze sein,
So reiss mich aus den Ängsten
Kraft deiner Angst und Pein!

73. Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in zwei Stück, von oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber taten sich auf, und stunden auf viel Leiber der Heiligen, die da schliefen, und gingen aus den Gräbern nach seiner Auferstehung, und kamen in die heilige Stadt und erschienen vielen. Aber der Hauptmann und die bei ihm waren und bewahreten Jesum, da sie sahen das Erdbeben und was da geschah, erschranken sie sehr, und sprachen:

Kriegsknechte (Chor I und II)

Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen.

Evangelist

Onmiddellijk kwam een van hen naar voren, nam een spons, drenkte die in wijnazijn, stak hem op een rietstok, en gaf Hem te drinken. Maar de anderen zeiden:

Het volk (koor II)

Wacht, laten we zien of Elia Hem komt bevrijden.

Evangelist

Nogmaals riep Jezus met luide stem en gaf de geest.

72. Koraal (koor I en II)

Wanneer ik eens moet sterven,
blijf dan heel dicht bij mij.
Als ik doodsangst moet lijden,
o, wees mij dan nabij.
Als het mij het allerbangste
om het hart zal zijn,
bevrijd mij van mijn angsten
door Uw eigen angst en pijn.

73. Evangelist

En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot onder. De aarde beefde en de rotsen barstten, de graven openden zich, en vele lichamen van gestorven heiligen verrezen. Zij verlieten de graven en kwamen na Zijn opstanding in de heilige stad, waar zij aan velen verschenen. Toen de hoofdman en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving en wat verder gebeurde zagen, schrokken zij zeer en zeiden:

Krijgsknechten (koor I en II)

Waarlijk, Hij was de Zoon van God.

Evangelist

Und es waren viel Weiber da, die von ferne zusahen, die da waren nachgefolget aus Galiläa und hatten ihm gedienet, unter welchen war Maria Magdalena, und Maria, die Mutter Jacobi und Joses, und die Mutter der Kinder Zebedäi.

Am Abend aber kam ein reicher Mann von Arimathia, der hiess Joseph, welcher auch ein Jünger Jesus war, der ging zu Pilato und bat ihn um den Leichnam Jesus. Da befahl Pilatus, man sollte ihm ihn geben.

74. Rezitativ (Bass)

Am Abend, da es kühle war,
ward Adams Fallen oßenbar;
Am Abend drücket ihn der Heiland nieder;
Am Abend kam die Taube wieder
und trug ein Ölblatt in dem Munde.
O schöne Zeit! O Abendstunde!
Der Friedensschluß ist nun mit Gott
gemacht,
Denn Jesus hat sein Kreuz vollbracht.
Sein Leichnam kommt zur Ruh,
Ach! liebe Seele, bitte du,
Geh, lasse dir den toten Jesum schenken,
O heilsames o köstlich's Angedenken!

75. Arie (Bass, Oboi da caccia)

Mache dich, mein Herze, rein,
Ich will Jesum selbst begraben.
Denn er soll nunmehr in mir
Für und für
Seine süsse Ruhe haben.
Welt, geh aus, lass Jesum ein!

Evangelist

Veel vrouwen die Jezus waren gevolgd uit Galilea om Hem te dienen, stonden van verre toe te zien. Onder hen waren Maria Magdalena, Maria de moeder van Jacobus en Jozef en de moeder van Zebedeus' zonen.

Toen het avond geworden was, kwam er een rijke man uit Arimathea, Jozef geheten, die eveneens een leerling van Jezus was. Deze ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus het hem te geven.

74. Recitatief (bas)

's Avonds in de koele tuin
is Adam eens gevallen.
's Avonds knielde de Verlosser neer,
's avonds keerde de vredesduif weer
en bracht een olijftak mee.
O schone tijd, o avonduur!
Nu is de vrede tot stand gebracht,
want Jezus heeft Zijn kruis volbracht.
Zijn lichaam komt tot rust.
Ach mijn hart, ga nu gerust
u aan de dode Jezus schenken.
Ontvang dit heerlijke aandenken.

75. Aria (bas, oboe da caccia's)

O mijn hart, maak u nu rein.
Ik wil Jezus zelf begraven.
Voortaan zal Hij bij mij zijn en rusten
als in een veilige haven.
Maak u stil en rein van binnen,
o mijn hart, laat Jezus binnen.

76. Evangelist

Und Joseph nahm den Leib und wickelte ihn in ein rein Leinwand und legte ihn in sein eigen neu Grab welches er hatte lassen in einen Fels hauen, und wälzete einen großen Stein vor die Tür des Grabes, und ging davon. Es war aber allda Maria Magdalena und die andere Maria, die setzten sich gegen das Grab. Des andern Tages, der da folget nach dem Rüsttage, kamen die Hohepriester und Pharisäer sämtlich zu Pilato und sprachen:

Hohepriester (Chor I und II)

Herr, wir haben gedacht, daß dieser Verführer sprach, da er noch lebete: Ich will nach dreien Tagen wieder auferstehen. Darum befehl, daß man das Grab verwahre bis an den dritten Tag, auf dass nicht seine Jünger kommen, und stehlen ihn, und sagen zu dem Volk: Er ist auferstanden von den Toten, und werde der letzte Betrug ärger denn der erste!

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Da habt ihr die Hüter, gehet hin, und verwahret's, wie ihr wisset.

Evangelist

Sie gingen hin und verwahreten das Grab mit Hütern, und versiegelten den Stein.

77. Solo-Stimmen mit Chor

Bass

Nun ist der Herr zur Ruh gebracht.

Chor II

Mein Jesu, gute Nacht!

76. Evangelist

En Jozef nam het lichaam en wikkelde het in zuiver linnen en legde het in Zijn nieuwe graf, dat hij in een rots had laten uithouwen. En na een steen voor de ingang gewenteld te hebben ging hij heen. Daar waren ook Maria Magdalena en de andere Maria, en zij gingen tegenover het graf zitten. De dag na de feestvoorbereiding kwamen de opperpriesters en Farizeeërs bij Pilatus en zeiden:

Opperpriesters (koor I en II)

Heer, wij herinneren ons dat deze bedrieger, toen Hij nog leefde, heeft gezegd: na drie dagen zal Ik herrijzen. Geef daarom bevel het graf te bewaken tot de derde dag, anders kunnen Zijn leerlingen Hem komen stelen en tot het volk zeggen: hij is opgestaan uit de dood. Dat laatste bedrog zou nog erger zijn dan het eerste.

Evangelist

Pilatus zei tot hen:

Pilatus

Hier hebt gij een wacht. Gaat heen en bewaakt het graf, zoals het u goeddunkt.

Evangelist

Zij gingen heen, verzegelden de steen en lieten het graf door de wacht bewaken.

77. Soli met koor

Bas

Nu is de Heer tot rust gebracht.

Koor II

Mijn Jezus, goede nacht.

Tenor

Die Müh ist aus, die unsre Sünden ihm gemacht.

Chor II

Mein Jesu, gute Nacht!

Alt

O selige Gebeine, Seht,
wie ich euch mit Buß und Reu beweine,
Dass euch mein Fall in solche
Not gebracht!

Chor II

Mein Jesu, gute Nacht!

Sopran

Habt lebenslang
Vor euer Leiden tausend Dank,
Daß ihr mein Seelenheil so wert geacht't.

Chor II

Mein Jesu, gute Nacht!

78. Schlußchor (Chor I und II)

Wir setzen uns mit Tränen nieder
Und rufen dir im Grabe zu:
Ruhe sanfte, sanfte Ruh'!
Ruht, ihr ausgesog'nen Glieder!
Ruhet sanfte, ruhet wohl!
Euer Grab und Leichenstein
Soll dem ängstlichen Gewissen
Ein bequemes Ruhekissen
Und der Seelen Ruhstatt sein.
Höchst vergnügt schlummern da die Augen
ein.
Wir setzen uns mit Tränen nieder
Und rufen dir im Grabe zu:
Ruhe sanfte, sanfte Ruh!

Tenor

Het leed is voorbij dat onze zonde Hem bracht.

Koor II

Mijn Jezus, goede nacht.

Alt

O heilig Lichaam,
zie hoe ik om U ween
omdat mijn zonde
U zoveel lijden bracht.

Koor II

Mijn Jezus, goede nacht.

Sopraan

Dank U voor Uw lijden,
Dank U duizendmaal
dat U dit voor mij hebt volbracht.

Koor II

Mijn Jezus, goede nacht.

78. Slotkoor (koor I en II)

Wij knielen wenend voor U neer
en houden bij Uw graf de wacht.
Rust in vrede, rust nu zacht.
Rust nu, moe geleden lichaam.
Rust in vrede, rust nu zacht.
Uw graf zal voortaan toevlucht zijn
voor ons angstige geweten
dat er een rustplaats zal weten.
Het zal voorgoed geborgen zijn
waar U nu slaapt, bevrijd van pijn.
Wij knielen wenend voor U neer
en houden bij Uw graf de wacht.
Rust in vrede, rust nu zacht.

www.nno.nu